

можливість таким людям відчутти себе важливою частиною суспільства, зрозуміти, як виглядають пам'ятники, експонати в музеї або ті чи інші природні пам'ятки, не прикладаючи при цьому власних фізичних зусиль. Віртуальні тури є завжди доступними для огляду в будь-який зручний час [1].

Висновок. На сьогоднішній день у Сумській області проживає велика кількість осіб з інвалідністю, людей третього віку, учасників АТО та іншого соціального вразливого сегменту суспільства, які потребують до них належної уваги від держави та соціальних центрів задля задоволення їхніх туристичних потреб. На Сумщині налічується велика кількість туристичних агенцій, які мають змогу створити туристичний продукт у вигляді віртуальних онлайн-екскурсій, які будуть найбільш актуальними для особливої частки населення. Сумський регіон має для цього всі можливості, адже забезпечений історико-культурними, природними туристичними ресурсами, що є основою для створення даного турпродукту, який покращить рівень комфортності життя людей з особливими потребами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Божко Л. Д. Культура України. Серія: Культурологія. 2015. Вип. 49. С. 151-160.
2. Влащенко Н. М. Проблеми та перспективи розвитку інфраструктури для потреб інклюзивного туризму. Бізнес Інформ. 2018. №9. С. 122–126.
3. Кравченко О. Інклюзивний туризм як вид соціально-психологічної реабілітації студентів з інвалідністю. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/10653>.
4. Сайт Сумської обласної військової адміністрації. Про розвиток соціального туризму на Сумщині: веб-сайт. URL: <http://sm.gov.ua/uk/arkhiv1/19643-na-sumshchyni-rozroblyat-kontseptsiyu-rozvytku-sotsialnoho-turyzmu-vsikh-zatsikavlenykh-zaproshuyut-do-spivpratsi.html>
5. Колотуха О.В. Соціальний туризм в Україні: проблеми та перспективи розвитку. Культура народів Причорномор'я. 2009. №176. С. 179.

І. С. Мареха, М. Ю. Троян, Д. Р. Мозгова

*Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка*

ПОТЕНЦІАЛ СТАЛОГО ТУРИЗМУ ДЛЯ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО КУРСУ

У статті розглянуто сталий туризм як потужний інструмент для Європейського Зеленого курсу. Здійснено дослідження основних складових сталого туризму крізь призму Цілей Сталого Розвитку (ЦСР). Обґрунтовано шляхи використання потенціалу сталого туризму для країн ЄС.

Ключові слова: туризм, сталий розвиток, ЦСР, Європейська зелена угода, сталий туризм.

The article examines sustainable tourism 29o a powerful tool for the European Green Deal. The study of the main components of sustainable tourism was carried out through the prism of the Sustainable Development Goals (SDGs). Ways of using the potential of sustainable tourism for the EU countries are substantiated.

Keywords: tourism, sustainable development, SDGs, European Green Deal, sustainable tourism.

Постановка проблеми. Порядком денний до 2030 р. визнає за туристичним сектором суттєвий економічний потенціал, на долю якого припадає 10 % світового ВВП і зайнятості [3]. Згідно з ЮНВТО, на регіон ЄС припадає більшість міжнародних прибуттів у світі, що становить майже 40 % надходжень від міжнародного туризму, а також тут завдяки туризму створюється понад 27,3 мільйонів робочих місць і генеруються грошові потоки у розмірі 407 млрд. 29одо. США [3]. Незважаючи на вищезазначене, сектор туризму в рамках Європейської Зеленої угоди поки що недооцінюється та не визначається як одна з рушійних сил сталого розвитку в Європі. Проте держави-члени ЄС визнають потребу в обміні думками і прийнятті колегіального рішення про важливість сталого розвитку туризму для майбутнього Європи.

Мета роботи. Метою роботи є дослідження актуальних питань щодо використання потенціалу сталого туризму в рамках реалізації стратегічного Європейського Зеленого курсу.

Виклад основного матеріалу. Сталий туризм незалежно від центру локалізації повинен неодмінно узгоджуватися з Глобальними цілями 2030, або Цілями Сталого Розвитку (рис. 1).

Рис. 1. Цілі сталого розвитку [1]

Наведемо коротку характеристику потенціалу сталого туризму з точки зору відповідності ЦСР.

ЦСР 1. Туризм має ключові можливості для сприяння економічному зростанню та розвитку за рахунок створення робочих місць.

ЦСР 2. Туризм може сприяти сталому агрогосподарюванню через налагодження системи збуту екологічно чистої продукції, вирощеної місцевим населенням, відпочиваючим туристам.

ЦСР 3. Активний туризм сприяє здоровому способу життя та гартуванню.

ЦСР 4. Туризм має потужний потенціал сприяти інклюзивності шляхом працевлаштування молоді, жінок та людей з особливими потребами.

ЦСР 5. Туризм може розширити можливості жінок через працевлаштування останніх.

ЦСР 6. Ефективне використання водних ресурсів в туризмі, контроль за забрудненням та ефективність водоочищувальних технологій повинні стати пріоритетними для збереження цього унікального природного ресурсу.

ЦСР 7. Будучи енергоємним сектором, туризм може прискорити перехід до зеленої, низьковуглецевої економіки шляхом зменшення викидів парникових газів.

ЦСР 8. Туризм, як торгівля послугами, наразі забезпечує кожне десяте робоче місце у всьому світі.

ЦСР 9. Модернізація туристичної інфраструктури здатна перетворити її на більш стійку, інноваційну, ресурсоефективну та вуглецево-нейтральну.

ЦСР 10. Туризм може бути потужним інструментом для зменшення нерівності, за умови, якщо він сприяє працевлаштуванню місцевого населення.

ЦСР 11. Інвестиції в зелену інфраструктуру (зелений транспорт, еко-будинки) мають призвести до розумніших і зеленіших міст, що є більш привабливим для туристів.

ЦСР 12. Сектор туризму має імплементувати модель сталого споживання та виробництва, включаючи відновлювальну енергію, екологічно чисту воду, безвідходне виробництво тощо.

ЦСР 13. Туризм кардинальним чином сприяє глобальній зміні клімату. Знижуючи рівень забруднення у секторі транспортного обслуговування та розміщення, туризм може запобігти негативним кліматичним наслідкам.

ЦСР 14. Прибережний і морський туризм повинен допомогти зберегти уразливі морські екосистеми та служити каталізатором розвитку блакитної економіки.

ЦСР 15. Багате біорізноманіття та природні об'єкти досить часто є основними причинами відвідування туристами певних місць. За умови раціонального природокористування туризм має потенціал розвитку.

ЦСР 16. Мир є запорукою туристичної привабливості території.

ЦСР 17. Державно-приватне партнерство та колаборативне інноваційне фінансування туризму є основою для досягнення його сталості.

Розглянемо, яким чином можна використати потенціал сталого туризму у рамках стратегії Європейського Зеленого курсу.

Європейський Зелений курс ґрунтується на засадах попередження екологічної деградації та негативних наслідків глобальної зміни клімату. З цією метою країнами ЄС було прийнято рішення забезпечити ресурсоефективний та конкурентний розвиток економіки, використовуючи наступні амбітні таргети [2]:

- а) скорочення викидів парникових газів щонайменше на 55% до 2030;
- б) припинення викидів парникових газів до 2050 року і набуття статусу першого вуглецево-нейтрального континенту;
- в) економічне зростання без виснажливого використання природних ресурсів.

Передбачається, що Європейський Зелений курс здатний покращити здоров'я та добробут поточних та майбутніх поколінь, забезпечуючи: свіже повітря, чиста вода, здоровий ґрунт і біорізноманіття; модернізовані, енергоефективні будівлі; здорове та доступне харчування; перехід на громадський транспорт; більш чисту енергію та передові чисті технологічні інновації; гідні робочі місця тощо.

Як видно, для імплементації Європейського Зеленого курсу потенціал сталого туризму відіграє провідну роль. Зокрема, реалізація Зеленої стратегії на європейському континенті має спиратися передусім на 17 Цілей Сталого Розвитку, а сталий туризм може слугувати інструментом втілення амбітного плану.

Висновки. Сталий туризм відіграє життєво важливу роль у досягненні амбітних цілей Європейського Зеленого курсу. Туристичний сектор повинен реалізувати свій унікальний потенціал для еко-

логічно відповідального економічного зростання краї-учасниць Зеленої угоди. ЮНВТО прагне прискорити розвиток зеленого туризму, що обумовлює необхідність включення до Європейського Зеленого курсу нагальних питань, пов'язаних з візією ролі туризму як інструменту імплементації заявленого курсу в європейському регіоні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Цілі сталого розвитку. URL : <http://www.ukraine2030.org/uk/doctrine/Kudyruhayetsya-svit/Cili-stalogo-rozvitku>
2. A European Green Deal. Striving to be the first climate-neutral continent. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en
3. Official web-site of UNWTO. URL : <https://www.unwto.org/>

І. І. Марусенко, І. С. Зігунова

*Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка*

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МІСЬКОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Сфера туризму в сучасних умовах розвитку суспільства являється не лише сегментом всесвітньої економіки і сфери послуг, а також важливим елементом інтелектуального, культурного і духовного розвитку особистості. Саме зараз особливої популярності набирає міський туризм. Під таким поняттям варто розуміти подорожі та візити в яких ключовими об'єктами відвідування є ті, що розташовані в межах міста.

Ключові слова: туризм, подорожі, місто, розвиток.

The sphere of tourism in the modern conditions of the development of society is not only a segment of the global economy and the sphere of services, but also an important element of the intellectual, cultural and spiritual development of the individual. Right now, urban tourism is gaining particular popularity. This concept should be understood as trips and visits in which the key objects of visit are those located within the city limits.

Keywords: tourism, travel, city, development.

Постановка проблеми. На даний час в туристсько-рекреаційному секторі економіки відбувається інтенсивне формування усіляких бізнес-процесів всіх сфер діяльності, платформою для яких слугують стратегії галузевого, національного, міжнародного та інтегрованого рівнів. Як правило, одними з перших кроків цих процесів є спільна робота регіональних і місцевих органів влади, які мають на меті формування нових туристських ринків, на основі наявних в регіоні туристських умов та ресурсів. На сьогодні, міста виступають як окремі об'єкти туристського попиту, саме тому такий вид туризму в своєму розвитку набирає обертів.